

Tema 10. Les relacions exteriors de Xina durant el segle XVIII

- a. Xina i el món exterior fins al segle XVIII
- b. Els anglesos a l'Índia i l'ambaixada de lord MacCartney
- c. El Canton System

La dinastia manxú o Qing (1644-1911) va tenir la seva culminació durant el regnat de l'emperador Kangxi (1662-1722), que va completar la conquesta de Xina, va incorporar Taiwan, i va firmar amb Rússia el tractat de Nerchinsk, gràcies al qual es van establir les fronteres entre ambdós imperis. Xina era en el segle XVII el més gran dels quatre grans imperis d'Àsia.

Durant el regnat de Qianlong (1736-1795) els xinesos es van expansionar per Àsia Central, conquerint el Xinjiang, la regió de l'Ili i Mongòlia. La implantació en aquestes zones va provocar sovint reaccions hostils de les poblacions locals, especialment a Mongòlia, Tibet i Xinjiang. Però tantes guerres van esgotar l'imperi, debilitat també per una corrupció generalitzada que empobria els camperols i debilitava les finances de l'imperi. El regnat de Qianlong va ser d'una gran prosperitat fins arribar a les darreres dècades del segle XVIII, coincidint amb el poder indiscutit del favorit de l'emperador, Heshen (1750-1799). La corrupció va comportar una exacció contínua d'impostos que queien sobre els camperols i que va alimentar la rebel·lió mil·lenarista del Lotus Blanc (1796-1804), la primera gran rebel·lió de camperols de la Xina del segle XIX.

Durant el segle XVIII, tota l'articulació política de l'imperi seguia basada en els valors tradicionals. Mentre la cohesió de l'imperi depenia tant d'una administració a la qual s'accedia per un estricte sistema d'exàmens, com del culte religiós dedicat a l'emperador. Per tal de preservar la singularitat dels manxús sobre els xinesos, Kangxi va prohibir la emigració xinesa a Manxúria i els matrimonis mixtos, mentre l'exèrcit quedava en mans de les banderes manxús. Malgrat que els emperadors manxús no van ser antixinesos, el sentiment antimanxú no va desaparèixer mai del tot.

Pel que fa a les relacions amb els altres pobles, els xinesos concebien el món centrat entorn d'un nucli civilitzat que s'identificava amb Xina i que estava rodejat per pobles cada cop més bàrbars. Sobre els més propers d'aquests, Xina exercia una sobirania nominal que es concretava en un comerç tributari. Amb l'imperi Qing l'imperi xinès va arribar a la seva màxima extensió, exercint fins i tot una sobirania limitada sobre els estats del sud-est asiàtic i de l'Àsia Central.

La introducció dels nous conreus americans i mig segle de pau continuada es tradueixen en un augment sensible del nivell de vida dels camperols que, al seu torn, produeix un augment demogràfic. El desenvolupament de les indústries artesanals i l'especialització de conreus fan augmentar molt els productes destinats a l'exportació. Aquests experimenten una certa variació respecte a segles anteriors: si bé la porcellana, blava o de color, se segueix enviant a Europa, com s'havia fet des de feia segles, decorada amb una barreja de motius xinesos i occidentals i els grans centres industrials, especialment el de Jingdezhen, mantenen una gran producció, els europeus comencen a produir la seva pròpia porcellana a partir de les primeres dècades del segle XVIII; de la mateixa

manera, si bé les peces de seda pintada o brodada de procedència xinesa continuen sent d'ús habitual tant per la noblesa com per l'Església, i els mantons dits de Manila però fabricats a Xina, alimenten un mercat cada cop més ampli, la seda fabricada directament a Europa comença a cobrir les pròpies necessitats. Però la dependència del comerç amb Xina continua sent molt important: els mobles i objectes de laca xinesos, i fins i tot el paper d'empaperar, amb motius sovint lligats al comerç amb Xina, omplen les cases benestants. El producte essencial que atrau els comerciants europeus cap a Xina és ara el te. Aquest es conrea ara en explotacions modernes i es converteix en una beguda que els anglesos reclamen cada cop més intensament: la seva exportació no parerà de créixer al llarg del segle.

Donada la importància del comerç amb el SE d'Àsia, Xina va establir un sistema especial per tractar aquest comerç que, amb l'emperador Qianlong, va quedar restringit a la zona de Canton. El *Canton System*, (1760-1842) restringia totes les relacions amb els estrangers a un únic grup autoritzat de mercaders xinesos, *hong*, agrupats en el *Cohong*. Tot vaixell estranger quedava sota responsabilitat d'un d'aquests mercaders i era a través d'ell que calia fer totes les transaccions. Els comerciants estrangers, que no podien venir amb les seves dones, tenien la residència assignada en un barri portuari de Canton on hi havia tots els seus magatzems, hi podien fer totes les transaccions, però del qual no en podien sortir. El Canton System va acabar provocant el malestar dels comerciants, que es ressentien del seu aïllament, i el del govern anglès que es trobava limitat per la manca de relacions diplomàtiques.

La penetració anglesa a l'Índia, que fins principis del segle XVIII havia quedat limitada a la perifèria marítima, es va accentuar a mitjans de segle dins del marc de la guerra dels Set Anys amb França. En poques dècades, tota l'Índia va quedar a mans angleses, sota el control de l'East India Company, que tenia el monopoli del comerç amb tota l'Àsia Oriental. L'interès dels europeus pels productes d'Extrem Orient havia estat sempre molt intens: per això van ser ells els qui van obrir la ruta marítima entre els dos extrems del continent euroasiàtic. Però era un comerç molt desequilibrat, ja que els europeus compraven a Xina molt més que no pas hi venien, i a finals del segle XVIII els anglesos van iniciar el seus intents per iniciar una balança de pagaments que els fos més favorable.

En un intent d'establir relacions diplomàtico-comercials amb Xina, Anglaterra hi va enviar lord Macartney el 1793. L'ambaixada va recórrer tota Xina mentre lord Macartney anotava les seves observacions i els seus pintors reflectien la realitat xinesa. L'ambaixada va ser rebuda per Qianlong (1736-95) que va manifestar el seu desinterès pels objectes produïts pels anglesos, tot afirmant l'autosuficiència de Xina. Un resultat encara pitjor va tenir l'ambaixada posterior de lord Amherst (1816) que mai no va arribar a ser rebuda.